

[Ministeren for handel, industri og søfart.]

tings tid med en alenlang opremsning af det betydelige antal rationeringsophævelser, rationeringsforøgelser og produktions- og prisreguleringsophævelser og -læmpelser, der har fundet sted. Fra radio og presse vil disse ændringer være tilstrækkelig kendt.

Påstande om, at det udelukkende er rationeringerne af befolkningens forbrugsgoder, regeringen har interesseret sig for at lette, men derimod ikke de restriktionsbånd, der tager direkte sigte på erhvervslivet, vil prelle hjælpeløst af overfor denne række af kendsgerninger, der kan forelægges. Tværtimod har vi eksempler på, at erhvervslivet eller dele af erhvervslivet har ytret betænkelighed ved den hastighed, hvormed regeringen — i fuld enighed med det nedsatte rigsdagsudvalg — gik frem. At sådanne betænkeligheder, når vor generelle økonomiske situation tages i betragtning, i adskillige tilfælde må tillægges vægt, skal jeg senere komme ind på.

Under dette lovforslags behandling forestår der os formentlig et omhyggeligt udvalgsarbejde, hvor der — i fortsættelse af de oplysninger, der løbende meddeles rigsdagsudvalget vedrørende vareforsyning — vil blive lejlighed til en formelig kulegravning af den økonomiske situation. Jeg vil her stå til rådighed med hensyn til besvarelse af så vidt muligt alle relevante spørgsmål. Jeg skal derfor ved denne lejlighed nøjes med at trække nogle væsentlige hovedlinier op i vor økonomiske situation.

Det vil vist være naturligt, at jeg tager mit udgangspunkt i importens problemer.

Importen har i den forløbne del af året 1948 haft en værdi af nogenlunde samme størrelse som i de tilsvarende måneder i fjor. Det kan imidlertid ventes, at den i årets sidste måneder vil gå en del i vejret, således at det samlede importbeløb for 1948 bliver større end for 1947. Da der samtidig har fundet en prisstigning sted, vil importmængden for i år sikkert blive omtrent den samme som i fjor, måske en smule større.

Importens sammensætning er derimod blevet en del ændret. Nærings- og nydelsesmidler samt andre færdige forbrugsvarer, der i 1946 udfyldte 17,5 pct. af importværdien og i 1947 9 pct., udgjorde i det første halvår af 1948 kun 5,6 pct.

Omvendt er der sket en stigning for den andel af importværdien, der er gået til brændsel, råvarer til landbruget og faste kapitalgoder, fra 30 pct. i 1946 til 39 pct. i 1947 og videre til 45 pct. i 1. halvår af

1948. Man finder her i konkrete tal et udtryk for de resultater, der er opnået gennem den førte handels- og importreguleringspolitik.

Landets lagerbeholdninger er heldigvis stigende. For 1946's vedkommende ansløges man lagerstigningen til ca. 500 mill. kr. Dette var betydeligt mindre end svarende til den udenlandske gældsstiftelse, der samtidig fandt sted, især til England. Det var heller ikke udelukkende sådanne varer, der var mest nødvendige for samfundets genopbygning, der blev indført på kredit og lagt på lager. Alene tekstilvarer udgjorde således ca. 200 mill. kr. af lagerstigningen. Den del af den såkaldte valutapukkel, der gik til lagerforøgelse for vigtige råvarer, var således meget begrænset. I 1947 udgjorde lagerforøgelsen kun 150 mill. kr., og for 1948 vil det formentlig, såvidt vi kan skønne i øjeblikket, lykkes os at tilvejebringe en lagerforøgelse på ca. 200 mill. kr. Til gengæld falder forøgelsen i år på væsentligt vigtigere varer, såsom brændsel, træ og industrielle råvarer. Når hensyn tages til sæsonsvingninger, tror jeg man kan fastslå, at lagrene af råvarer i midten af 1948 som helhed var bedre end på noget tidligere tidspunkt siden krigens afslutning. For at samfundsøkonomien kan fungere gnidningsløst og effektivt, er lagerbeholdningerne dog endnu langt fra tilfredsstillende. Hertil måtte der sikkert efter en skønmæssig beregning gennemsnitlig kræves op imod en fordobling af de lagerbeholdninger, vi har i øjeblikket. At nå dette hører da også til de mål, vi vil tilstræbe at søge at nå inden Marshallhjælpens ophør. Der kræves altså en fortsat agtpågivenhed med hensyn til importens sammensætning og forbrugets forløb, for at en sådan lagerinvestering kan opnås. — At hele den udenrigspolitiske situations usikkerhed må pege stærkt i samme retning, kan der næppe herske tvivl om.

Det er bl. a. med den baggrund, som denne importsammensætning og lagerforøgelse har givet, at industriproduktionen har fundet sine vilkår. De har som helhed været gunstige. Industriproduktionen lå i 1946 1 pct. over 1938, i 1947 11 pct. og kan nu anslås til at ligge ca. 20 pct. over 1938.

Produktionsforøgelsen var i begyndelsen mindst for produktionsmiddelindustrien. Dette har siden rettet sig en del, og ikke mindst jern- og metalindustrien udviser nu meget høje produktionscifre. Også udprægede eksportindustrier som mælkekondenserings- og cementfabrikker viser bemærkelsesværdige